

ISSN (Print) 2616-678X
ISSN (Online) 2663-1288

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің

ХАБАРШЫСЫ

BULLETIN

of L.N. Gumilyov
Eurasian National University

ВЕСТНИК

Евразийского национального
университета имени Л.Н. Гумилева

ФИЛОЛОГИЯ сериясы
Серия **ФИЛОЛОГИЯ**
PHILOLOGY Series

№2(131)/2020

1995 жылдан бастап шығады

Издается с 1995 года

Founded in 1995

Жылына 4 рет шығады

Выходит 4 раза в год

Published 4 times a year

Нұр-Сұлтан, 2020

Nur-Sultan, 2020

Нур-Султан, 2020

Бас редакторы **Дихан Қамзабекұлы**
филология ғылымдарының докторы, ҚР ҰҒА академигі, Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан,
Қазақстан

Бас редактордың орынбасары **Шолпан Жарқынбекова**
филология ғылымдарының докторы, проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан

Редакция алқасы

Аскер оғлы Рамиз	ф.ғ.д., проф., Баку мемлекеттік университеті, Баку, Әзірбайжан
Ақматалиев Абдылдажан	ф.ғ.д., проф., Қырғызстан Ұлттық ғылым академиясы, Бішкек, Қырғызстан
Аймұхамбет Жанат	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Бахтикиреева Улдана	ф.ғ.д., проф., Ресей халықтар достығы университеті, Мәскеу, Ресей
Беженару Людмила	ф.ғ.д., проф., Яссы мемлекеттік университеті, Яссы, Румыния
Бейсембаева Жанаргүл	ф.ғ.к., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Біжкенова Айгүл	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Жақыпов Жантас	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Журавлева Евгения	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Жан Динжиң	PhD, проф., Миньцзу университеті, Пекин, Қытай
Ескеева Мағрипа	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Ержласун Гүлжанат	PhD, проф., Хаджи Байрам Вели университеті, Анкара, Түркия
Қасқабасов Сейіт	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Негимов Серік	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Нұрғали Қадиша	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Нуриева Фануза	ф.ғ.д., проф., Қазан федералды университеті, Қазан, Татарстан, РФ
Райхл Карл	ф.ғ.д., проф., Бонн университеті, Бонн, Германия
Рахманов Носимхан	ф.ғ.д., проф., Ә. Науаи атындағы Ташкент өзбек тілі және әдебиеті мемлекеттік университеті, Ташкент, Өзбекстан
Риверс Уильям Патрик	PhD, проф., Тіл және халықаралық білім бойынша бірлескен ұлттық комитеті, Вашингтон, АҚШ
Сәтенова Серіккүл	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Тәжібаева Сәуле	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Тұрысбек Рақымжан	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Хисамитдинова Фирдаус	ф.ғ.д., проф., Уфа федералды зерттеу орталығы, Уфа, Башқұртстан, РФ
Чернявская Валерия	ф.ғ.д., проф., Лингводидактика жоғары мектебі, Санкт-Петербург, Ресей
Шәріп Амантай	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Шәріпова Гүлбану	ф.ғ.к., доцент м.а., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Экиджи Метин	PhD, проф., Эгей университеті, Измир, Түркия
Янковски Хенрих	PhD, проф., А. Мицкевич атынд. Польша университеті, Познань, Польша

Редакцияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қ., Қ. Сәтбаев к-сі, 2, 402 каб.
Тел.: +7(7172) 709-500 (ішкі 31-413)

E-mail: vest_phil@enu.kz

Жауапты редактор, компьютерде беттеген: Г.Е. Базылхан

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы. ФИЛОЛОГИЯ сериясы
Меншіктенуші: ҚР БжҒМ «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» ШЖҚ РМК
ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігінде 27.03.2018 ж. №16996-Ж тіркеу куәлігімен тіркелген.
Мерзімділігі: жылына 4 рет. Тиражы: 25 дана. Басуға 08.06.2020 ж. қол қойылды.
Типографияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қ., Қажымұқан к-сі, 13/1,
тел.: +7(7172)709-500 (ішкі 31-413)

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

Editor-in-Chief Dikhan Kamzabekuly

Doctor of philology, academician of NAS RK, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Nur-Sultan, Kazakhstan

Deputy Editor-in-Chief Zharkynbekova Sholpan

Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov Eurasian National University, Nur-Sultan, Kazakhstan

Editorial board

Asker ogly Ramiz	Doctor of philology, Prof., Baku State University, Baku, Azerbaidzhan
Akmataliyev Abdildajan	Doctor of philology, Prof., National Academy of science of KR, Bishkek, KR
Aimukhambet Zhanat	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Bakhtikireeva Uldanai	Doctor of philology, Prof., RUDN University, Moscow, Russia
Beisembayeva Zhanargul	Can. of philology, L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Bezhenaru Lyudmila	Doctor of philology, Prof., University UAIC, Iasi, Romania
Bizhkenova Aigul	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Chernyavskaya Valeriya	Doctor of philology, Prof. Higher school of linguodidactics and translation, Saint Petersburg, Russia
Erzhiasun Güljanat	PhD, Prof., Hasi Bayram Veli University, Ankara, Turkey
Yeskeyeva Magripa	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Henryk Jankowski	PhD, Prof., Adam Mickiewicz University, Poznan, Poland
Kaskabassov Seit	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Khisamitdinova Firdaus	Doctor of philology, Prof., UFRK RAS, Ufa, Bashkortostan, RF
Metin Ekiji	PhD, Prof., Ege University, Izmir, Turkey
Negimov Serik	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Nurgali Kadisha	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Nurieva Fanuza	Doctor of philology, Prof., Kazan Federal University, Kazan, Tatarstan, RF)
Reichl Karl	Doctor of philology, Prof., University of Bonn, Bonn, Germany
Rakhmanov Nasimhon	Doctor of philology, Prof., Tashkent State University of Uzbek language and literature, Tashkent, Uzbekistan
Rivers William Patrick	PhD, Prof., Joint national Committee on languages and international education, Washington, USA
Satenova Serikkul	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Sharip Amantay	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Sharipova Gulbanu	Can. of philology, as. Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Tazhybayeva Saule	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Turysbek Rakymzhan	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Zhakypov Zhantas	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Zhang Dingjing	PhD, Prof., Minzu University of China, Beijing, China
Zhuravleva Yevgeniya	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan

Editorial address: 2, Satbayev str., of. 402, Nur-Sultan, Kazakhstan, 010008

Tel.: +7(7172) 709-500 (ext. 31-413)

E-mail: vest_phil@enu.kz

Executive editor, computer layout: G. Ye. Bazylkhan

Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University PHILOLOGY Series

Owner: Republican State Enterprise in the capacity of economic conduct «L.N. Gumilyov Eurasian National University» Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan

Registered by Ministry of Information and Communication of the Republic of Kazakhstan. Registration certificate No 16996-Ж from 27.03.2018

Periodicity: 4 times a year Circulation: 25 copies. Signed in print: 08.06.2020

Address of printing house: 13/1 Kazhimukan str., Nur-Sultan, Kazakhstan 010008; tel.: +7(7172) 709-500 (ext. 31-413)

© L.N. Gumilyov Eurasian National University

Главный редактор **Дихан Камзабекулы**
доктор филологических наук, академик НАН РК, ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан

Зам. главного редактора **Шолпан Жаркынбекова**
доктор филологических наук, проф., ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан

Редакционная коллегия

Аскероглы Рамиз	д.ф.н., проф., Бакинский государственный университет, Баку, Азербайджан
Акматалиев Абдылдажан	д.ф.н., проф., Национальная академия наук КР, Бишкек, Киргизия
Аймухамбет Жанат	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Бахтикиреева Улданай	д.ф.н., проф. Российский университет дружбы народов, Москва, Россия
Беженару Людмила	д.ф.н., проф. Ясский государственный университет, Яссы, Румыния
Бейсембаева Жанаргуль	к.ф.н., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Бижкенова Айгуль	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Жакыпов Жантас	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Жан Динжин	PhD, проф., Китайский университет Миньцзу, Пекин, Китай
Журавлева Евгения	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Ескеева Магрипа	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Ержласун Гульжанат	PhD, проф. Университет Хаджи-Байрам Вели, Анкара, Турция
Каскабасов Сеит	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Негимов Серик	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Нургали Кадиша	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Нуриева Фануза	д.ф.н., проф., Казанский федеральный университет, Казань, Татарстан, РФ
Райхл Карл	д.ф.н., проф., Боннский университет, Бонн, Германия
Рахманов Насимхон	д.ф.н., проф., Ташкентский государственный университет узбекского языка и литературы имени А. Навои, Ташкент, Узбекистан
Риверс Уильям Патрик	PhD, проф., Совместный Национальный комитет по языкам и международному образованию, Вашингтон, США
Сатенова Сериккуль	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Тажобаева Сауле	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Турьсбек Рахимжан	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Хисамитдинова Фирдаус	д.ф.н., проф., УФИЦ РАН, Уфа, Башкортостан, РФ
Чернявская Валерия	д.ф.н., проф., Высшая школа лингводидактики и перевода, Санкт-Петербург, РФ
Шарип Амантай	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Шарипова Гульбану	к.ф.н., и.о. доцента, ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Экиджи Метин	PhD, проф., Эгейский университет, Измир, Турция
Янковский Хенрих	PhD, проф., Университет имени Адама Мицкевича в Познани, Познань, Польша

Адрес редакции: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. К.Сатпаева, 2, каб. 402
Тел.: +7(7172) 709-500 (вн. 31-413)

E-mail: vest_phil@enu.kz

Ответственный редактор, компьютерная верстка: Г.Е. Базылхан

Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. Серия ФИЛОЛОГИЯ
Собственник: РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
Зарегистрирован Министерством информации и коммуникаций РК под номером №16996-Ж от 27.03.2018 г.
Периодичность: 4 раза в год. Тираж: 25 экземпляров. Подписано в печать 08.06.2020 г.
Адрес типографии: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. Кажымукана, 13/1, тел.: +7(7172)709-500
(вн. 31-413)

© Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева

Мазмұны

Фольклор және әдебиеттану

<i>Амангазықызы М.</i> Қазақ прозасындағы астана образы	8-15
<i>Андасова М.М.</i> Жаһандық контекстегі классикалық жапон әдебиеті («Гэндзи хикаясы» негізінде)	16-21
<i>Демесинова Л.М.</i> «Архетип» ұғымының кейбір теориялық аспектілері	22-29
<i>Ердембеков Б.А., Султанғалиева О.Қ.</i> Мейірхан Ақдәулетұлы поэзиясындағы идеялық-көркемдік ізденістер	30-36
<i>Звонарёва Л.У., Звонарёв О.В.</i> «Күміс ғасыр» әйел ақындарының шығармашылығындағы Шығыс мифологиялық сарындары.....	37-46
<i>Зиоллаева А.Қ., Балтымова М.Р.</i> Мұқағали Мақатаев поэзиясындағы интермәтіндік көріністер	47-52
<i>Сатбаева А.Б.</i> XX ғасырдағы америка және қазақ әдебиетіндегі маскулиндік стереотиптер	53-61
<i>Таджиев Х.Х., Қортабаева Г.Қ.</i> “Қазыналы Оңтүстік” көптомдығындағы Нұралы Нысанбайұлының әдеби мұрасы	62-70
<i>Ташимбаева С.Ж.</i> Ақтамберді Сарыұлы толғауларының элеуметтік-психологиялық мәнін зерделеу	71-76

Лингвистика және әдістеме

<i>Ақынова Д.Б., Баекеева Ж.Х.</i> Қостілділер сөйлеуіндегі грамматикалық интерференция	77-86
<i>Алдабердіқызы А., Аязбаева А.М.</i> Оқу сауаттылығы: анықтамалары мен қолданыс аясы	87-93
<i>Балабекова Қ.Ш.</i> Тұрмыс-салт ертегілеріндегі мақал-мәтелдердің этнолингвистикалық сипаты	94-100
<i>Есентемирова А.М.</i> Иллокутивті әсер - көркем аударма сәйкестігінің өлшемі	101-112
<i>Кожрахметова Г.А., Тажимаева С.Ж.</i> Қазақ тіліндегі «шолпы» атауының аударылу ерекшеліктері	113-120
<i>Қамзабекұлы Д.</i> «Рухани жаңғыру» - адамзаттық құндылық	121-127
<i>Өтелбай Г., Әшенова А.</i> Тілді оқыту және ОӘК: жетілдіру ізденісі	128-134
<i>Рахимбаева Г.К.</i> Тарихи жырлардың тілдік ерекшеліктері	135-142

Contents

Folklore and Literary Studies

<i>Amangazykyzy M.</i> The image of capital in the Kazakh prose	8-15
<i>Andassova M.M.</i> Classical Japanese Literature in the Global Context (on Genji monogatari)	16-21
<i>Demessinova L.M.</i> Some theoretical aspects of the concept «archetype».....	22-29
<i>Yerdembekov B.A., Sultangalieva O.K.</i> Ideological and artistic searches in the poetry of Meyrkhan Akdauletuly	30-36
<i>Zvonareva L.M., Zvonarev O.</i> Mythological motifs of the East in the works of Silver age poetess	37-46
<i>Zinollaeva A.K., Baltymova M.R.</i> The manifestation of intertextuality in the poetry of Mukagali Makatayev	47-52
<i>Satbayeva A.B.</i> Masculine stereotypes in American and Kazakh literature of the XX century	53-61
<i>Tadzhiyev Kh.Kh., Kortabayeva G.K.</i> Literary heritage of the Nurali Nysanbaiuly in the multivolume “Kazynaly Ontustik”	62-70
<i>Tashimbayeva S.Zh.</i> Study of the socio-psychological significance of the tolgau Aktamberdi Saryuly	71-76

Linguistics and methodics

<i>Akynova D.B., Bayekeyeva Zh.Kh.</i> Grammatical interference in bilingual speech	77-86
<i>Aldaberdikyzy A., Ayazbayeva A.M.</i> Reading literacy: definitions and implications.....	87-93
<i>Balabekova K.Sh.</i> Ethnolinguistic character of proverbs and sayings in everyday tales	94-100
<i>Yessentemirova A.</i> Illocutionary influence as the criterion of literary translation authenticity	101-112
<i>Kozhakhmetova G.A., Tazhibayeva S.Zh.</i> Peculiarities of translation of Kazakh jewelry “sholpy”	113-120
<i>Kamzabek-uly D.</i> “Ruhani Zhangyru” – a common value	121-127
<i>Otelbay G., Ashenova A.</i> Teaching language and EMC: the ways of improvement	128-134
<i>Rakhimbayeva G.K.</i> Linguistic features of historical epics	135-142

Содержание

Фольклор и литературоведение

<i>Амангазыкызы М.</i> Образ столицы в казахской прозе	8-15
<i>Андасова М.М.</i> Японская классическая литература в глобальном контексте (на материале «Повести о Гэндзи»)	16-21
<i>Демесинова Л.М.</i> Некоторые теоретические аспекты понятия «архетип»	22-29
<i>Ердембеков Б.А., Султангалиева О.К.</i> Идеино-художественные искания в поэзии Мейрхана Акдаулетулы	30-36
<i>Звонарёва Л.У., Звонарёв О.В.</i> Мифологические мотивы Востока в творчестве поэтесс Серебряного века	37-46
<i>Зиоллаева А.К., Балтымова М.Р.</i> Проявление интертекстуальности в поэзии Мукагали Макатаева	47-52
<i>Сатбаева А.Б.</i> Маскуллинные стереотипы в американской и казахской литературе XX века	53-61
<i>Таджиев Х.Х., Қортабаева Г.К.</i> Литературное наследие Нуралы Нысанбайулы в многотомнике “Казыналы Онтустик”	62-70
<i>Ташимбаева С.Ж.</i> Изучение социально-психологической значимости толгау Ақтамберды Сарыулы	71-76

Лингвистика и методика

<i>Акынова Д.Б., Бакеева Ж.Х.</i> Грамматическая интерференция в речи билингвов	77-86
<i>Алдабердіқызы А., Аязбаева А.М.</i> Читательская грамотность: определения и сфера употребления	87-93
<i>Балабекова К.Ш.</i> Этнолингвистический характер пословиц и поговорок в бытовых сказках	94-100
<i>Есентемирова А.М.</i> Иллокутивное воздействие как критерий аутентичности художественного перевода	101-112
<i>Кожаметова Г.А., Тажимаева С.Ж.</i> Особенности перевода названия казахского украшения «шолпы»	113-120
<i>Камзабек-улы Д.</i> «Рухани жангыру» - общечеловеческая ценность	121-127
<i>Отелбай Г., Ашенова А.</i> Языковое обучение и УМК: пути совершенствования ..	128-134
<i>Рахимбаева Г.К.</i> Лингвистические особенности исторических эпосов	135-142

XFTAP 17.01.11

А.Қ. Зиноллаева, М.Р. Балтымова

*Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік мемлекеттік университеті, Ақтөбе, Қазақстан
(E-mail: layazhan.zinollaeva@mail.ru, 2mbr76@mail.ru)*

Мұқағали Мақатаев поэзиясындағы интермәтіндік көріністер

Аңдатпа. Мақалада интермәтін туралы түсінік беріліп, «интертекст», «интертекстуалды», «интертекстуалдылық» терминдері талданады. Интертекстуалдылық проблемасының зерттелуі қарастырылады. Интермәтіндік функцияға ие бола алатын элементтердің сипаты мен түрі зерделеніп, басты құрылымдары мен түрлері аталады. Интермәтін, интертекстуалдылық туралы тұжырымдардың астарында әрбір елдің салт-дәстүрі, табиғаты, колориті мәселелері жатады. Бұл ретте ХХ ғасырдың 70-90 жылдарында қазақ поэзиясы, соның ішінде, қазақ лирикасындағы адамды тану, оның ой-сезімі мен рухани тіршілігін бейнелеу саласындағы табыстары аталады. Қазақ поэзиясындағы біртуар ақындарының бірі, тілге шебер, сөзге бай, от ауызды, орақ тілді Мұқағали Мақатаевтың өлеңдері жан-жақты талданады. Лиризмге, романтизмге, реализмге құрылған ақын поэзиясы танымдық ойға жетелейді. Ақын өлеңдеріндегі интермәтіндік функцияға ие бола алатын элементтер анықталады. М. Мақатаев өлеңдері тіршіліктің қарапайым құбылыстарынан құралып, терең философияға жетелейді.

Түйін сөздер: интермәтін, Мұқағали Мақатаев шығармашылығы, интертекстуалдылық, интерпретациялау, аллюзия.

DOI : <https://doi.org/10.32523/2616-678X-2020-131-2-47-52>

Түсті:29.01.20 / **Қайта түзетілді:** 24.04.20 / **Жарияланымға рұқсат етілді:** 08.06.20

Интермәтін – ұқсас, мәндел, мағыналас белгілі бір мәтіндердің өзге мәтінге кіругі немесе бірігуі. Міне, осындай терминді құрылым ретінде негіздеген Михаил Бахтиннің ықпалымен постмодернизмнің негізін қалаушылардың бірі, теоретик Юлия Кристева зерттеп айналысқан. Оның пікірінше, мәтін дегеніміз – мәтіндер мен таңбалардың байланысы, басқа мәтіндердің өзгертілген варианты. Интермәтін мәтін шекарасын нақты түрде көрсетпей, оның жаңаша түске енуіне, жаңаша әр алуына мүмкіндік туғызады. Интермәтіннің басты қадір-қасиеті – оның ішкі қыр-сырымен тұспалдануы, көпнұсқаға ие болуы. Интермәтін теориясының негізі, бастау бұлағы М.Б. Ямпольский, И.В. Арнольд, М.М. Бахтин т.б. шетел ғалымдарының еңбектерінде көрініс тауып, іргетасы қаланғанымен, оның сілемдерін ХХ ғасырдың 70-90 жылдарындағы қазақ әдебиеттануындағы ғылыми зерттеулерде де кездестіруге болады.

Әдебиеттану мен лингвистикада «интертекст», «интертекстуалды», «интертекстуалдылық» терминдері төңірегінде қайшылықты пікірлер көп. Соған қарамастан қазіргі уақытта интертекстуалдылық проблемасын зерттеу жүйелі түрде қолға алына бастады. Әрине, аталған мәселе тіл мен әдебиет тоғысында қарастырылып келеді. Қазақ прозасы мен поэзиясындағы интертекст поэтикасының фольклорлық негізі зерттеле бастады. Алайда, бүгінгі күнге дейін фольклорға телініп келген авторлық ауыз әдебиеті үлгілеріндегі дәстүр жалғастығы принципін интертекстуалды байланыс түрінде түсіндірудің жаңашылдық сипатын ұғынуға тиіспіз. Бүгінде қазақтың авторлық ауызша әдебиетінен интертекстің сан алуан үлгілерін табу арнайы зерттеуді қажет етеді. Себебі И.И. Ильиннің айтуынша, әр мәтін интертекст болып табылады [1, 207 б.].

Интермәтіндік маңызға ие бола алатын элементтердің сипаты мен түрі әртүрлі, олар-

дың ішінен ең негізгі құрылымдар қатарына мыналар жатқызылып жүр: 1) басқа шығармаға негіздейтін атаулар («Созақтан шыққан Гамлет», «Абайдан соң»); 2) мәтіндердің ішінде өзге шығармалардан, еңбектерден алынып салынған сілтемелер, үзінділер; 3) аллюзия туындататын сөздер мен сөз тіркестері; 4) реминисценция; 5) эпиграф; 6) римейктер; 7) өзге де көптеген шығармаларды түрлі эмоциялармен әрқилы тұрғыдан әжуалау мен әрлеу арқылы туындап отыратын мәтіндер; 8) синтаксистік қайталау; 9) жеке авторға тән белгілер; 10) белгілі әдеби тұлғаларға жүгіну, мифтік кейіпкерлердің атын пайдалану [2]. Көптеген зерттеуші ғалымдардың пайымдауынша, көркем мәтіндерде ертеректе жазылған, өмірге келген мәтіндердің бір бөлшегі мен көрінісін толық байқауға болады. Осындай элементтер қарапайым метафора немесе сөздер мен сөз тіркестері, тіпті, аллюзиялар болуы да мүмкін. Кез келген жазушы-автордың немесе ақындардың ой-санасы мен ойлау парасатына байланысты құрамында өз шығармасының өзге де мәтіннің бөліктері мен элементтері кездеседі, бұған құбылыс ретінде қарауымызға толықтай негіз бар. Яғни, автор өзге туындылардан алынған үзінді мәтіндерге өз стилін енгізе отырып, пародиялау немесе әртүрлі әжуалау секілді жағдайлар болып отырады. Басқа автордың мәтінімен жазушы жеке автордың мәтіндері екі түрлі жағдайда жазылғанымен, бір-бірімен тығыз байланыста болады. Ғылыми әдебиеттерде екі немесе одан да көп мәтіндердің араласуын немесе бір-біріне ұқсауын, яки ауыздан ауызға берілген мәтіндердің дәлме-дәл сол күйінде берілуін, сол күйінде жазылуын ғылымда құбылыс ретінде қарастыра отырып, интермәтін деген атау қалыптасты. Ең алғашқы интермәтін, интертекстуалдық деген түсінік-ұғымдардың негізгі ядросы, өзегі француз постструктурализмінен келген. Интермәтін жөнінде алғашқы пікір білдіруші, өз анықтамасын ұсынушылардың бірі постструктурализм өкілі Р. Барттың ойынша, біздің оқып жүрген әрбір мәтіннің ішінде интермәтін болу ықтималдылығы жоғары екендігін жеткізеді: «Каждый текст является интертекстом; другие тексты присутствуют в нем на различных уровнях в более или менее узнаваемых формах: тексты предшествующей культуры представляет собой новую ткань, сотканную из старых цитат. Обрывки культурных кодов, формул, ритмических структур, фрагменты социальных идиом и так далее все они поглощены текстом и перемешаны в нем, поскольку всегда до текста и вокруг него существует язык» [3, 78 б.]. Көркем шығармада аңыздар мен мифтерді кіріктіре отырып, идеяны тереңдете түсу тәжірибесі қолданылады. Бұл сана ағымындағы архетиптерді жаңғыртуға, уақыт пен кеңістік түрлерін кеңінен қолдануға мүмкіндік береді.

Интертекстуалдылық терминін енгізген ғалым Ю. Кристеваның пікірінше: «1) Интертекстуалдылық деп отырғанымыз ол кез келген шығармалар мен түрлі еңбектерден алынған сілтеме мен үзінділердің жинақталған түрі емес, алайда ол түрлі сілтеме мен үзінді сөздердің бір-бірімен сәйкес келуі. Ал цитаталы сөз дегеніміз – өзге шығармалардың салынған абзацтар және үзінді-үзіктер емес, бірақ дей келгенде, барынша барлық байланыстар, себебі негізгі ойлар мен идеялар солардан құралады. 2) Интертекстердің өмірге келуі оқу-жазу мен сызуға байланысты деп қарастырамыз. 3) Интертекстік құрылым өзге бір жана құрылым негізінде пайда болып жасалады» [4, 14 б.].

Ал зерттеуші А.С. Адилова интертекстің түрлі қырларын қарастыра отырып, қаламгер интертексті өз шығармасына енгізгенде түрлі мақсатты көздейтінін айта келе, шартты түрде төмендегідей алтыға бөледі: «1) әрбір туындылардың еңбектерінде кездесетін мәтіндермен ассоциация жасау және жасай білу (бұл жағдайда мәтінді жекелеген фрагменттер арқылы өз туындысының семантикасымен толассыз толтыру, молайту, көбейту); 2) баға беру (шығарма кейіпкерлерін немесе басты геройларды интертекспен бағалау, олай баға беру ашық эмпатикадан айқын контрастқа дейінгі аралықта әртүрлі, сан қилы болуы ықтимал); 3) сыпайылық (жазушының протекст иесінебайланысы мен қарым-қатынасы – эмпатикалық тұрғыда, сыни тұрғыда немесе өзгеге қатыссыз); 4) әсерлеу немесе көркемдік тұрғыдан баяндау (өз туындысының яки болмаса басты кейіпкердің, геройдың ойы мен

образын дәйектеу, өзегінен бастау алғанын ашып көрсету, нақты дәлелдермен көрсету); 5) тілдік-мәдени күзіреттілігін көрсету; 6) оқырманның туындыны автор интенциясына сай интерпретациялауына жол аша отырып көрсету» [4, 30-31 бб.]. Әрі қарай аллюзия және реминисценция терминдеріне берілген анықтамаларды салыстыра отырып, өзінің пайымын: «Аллюзия және реминисценция терминдердің жігін ажырату қиын, негізінен көпшілікке таныс әлеуметтік-мәдени фактіге орай сол көркем шығарма семантикасына қосымша хабар, мағына қосатын элемент. Реминисценция басқа бір мәтінге цитация қағидатымен дәл, еш өзгеріссіз немесе трансформацияланып енгізілсе, аллюзия – мәтінде еркін түрде вербалданатын экстралингвистикалық фактор. Аталған екі интертекст прозалық та, поэзиялық та шығармаларда кездесе береді, қосымша мағына үстейді», – деп тұжырымдайды [4, 52 б.].

Жалпы алғанда, терминге айналған интермәтін, интертекстуалдылық ұғымдарының тереңінде кез келген ұлт пен ұлыс өкілдерінің салт-санасы, таным-табиғаты, өзіндік түс-түрпаты жатқандығы бесенеден белгілі нәрсе. Авторлардың шығармаларына арқау болған поэзияларда адамның ішкі сезімі мен көңіл-күйін соншалықты ұқсастығы мен үйлесімділігі бар екенін де атап өткеніміз дұрыс. Көптеген ғасырлар мен жылдардың еншісінде болған тарихымыздың тұнығы, ел мен жер үшін арпалысқан боздақтармыздың қанымен жазылған тарихымыздың осы поэзияға арқау болуында. Қайғылы да қаралы өмір кешкен, елі мен жер үшін аянбай тер төккен бауырларымыздың өмір жағдайларын көрген, жүрегімен түсінген ақындарымыз бен жазушыларымыздың шығармаларына арқау болып өз құндылығымен өлеңдерінде ойып орын тепкен.

XX ғасырдың 70-90 жылдарында қазақ поэзиясы, соның ішінде, қазақ лирикасы, адамдарды түсіну, оның ішінде, адамдардың сана-сезімі мен тұрмыс-тіршілігін баяндау кезеңінде көптен ауыз толтырып айтарлықтай табыстарға қол жеткізді. 60-шы жылдары басталған адам бойындағы сілкіністі баяндау арқылы лирика ерекше тың сапаларды бойына сіңіріп, жаңарды, жетілді, өлең мәдениеті көтерілді. Кеңестік кезеңнің адамзаттың оның ішінде жаңашылдық пен арман-мұраттардың орындалы үшін талантты мойындауға бет бұрып, елдің «қасіретті қан майдандай» тіршілігін суреттеуге үлес қосқан ақын-жазушылардың шығармаларының өмірге келуі мен басталды. Дәуірдің осы жаңалықтарын ұғынып, қоғам алдындағы азаматтық міндетін шабытпен атқаруда аға ақындар да қалысқан жоқ. Олар өздерінің өткен өмір тәжірибесін бүгінгі шындықпен сабақтастыра ойланып, жаңаша қорытты. Мұндай сипаттар Ә.Тәжібаев, С.Мәуленов, Ғ.Қайырбеков, М.Мақатаев, Ф.Оңғарсынова, К.Ахметова, Қ.Мырзалиев, Т.Молдағалиев, Ж.Нәжімеденов, О.Сүлейменов т.б. көптеген ақындардың өлең-жырларынан мол танылады.

Қазақ поэзиясындағы біртуар ақындарымыздың бірі, «қазақтың мұзбалағы» атанған, тілге шебер, сөзге бай, от ауызды, орақ тілді Мұқағали Мақатаевтың өлеңдері тілге жеңіл, көңілге қонымды. Ақын поэзиясынан лиризмді, романтизмді, реализм көріністерін анық байқаймыз. Оның «Сиыр айдап өріске ертеңменен» атты өлеңінде қайталау қолданылған. Қайталаудың ішінде жай қайталау емес, еспе қайталау көрініс тапқан:

Қарасаздың шыбығын жел тербеген,

Жел тербеген шынбықты мен тербегем, – деп жазады.

Қайталау үлгісін «Ауғанбай» өлеңінен көреміз және «қ» дауыссыз дыбысының тармақ басында кездесуі аллитерацияға, одан кейін соңғы тармақтың ұйқасып қайталанып келуі арқылы эпифораға (кезекті қайталау) құрылған:

Қауымға қарап, жар салып.

Қоныс іздедік, жар салып,

Ақыры біздер шаршадық.

Қалмағы шауып бір өтті,

Қалғаны шауып бір өтті.

Ұйыған сүттей қайран ел,
Басы ауған жаққа дүр етті.
Қармадық босқа түнекті,
Бермеді тағдыр тілекті,
Итшілеп жүріп күн өтті [5, 118 б.].

Ал «Не айтам саған, жаным-ай» жыр шумағында:
Не айтам саған, жаным-ай, не айтам саған,
Кете бердің жолменен шайтан салған.
«Қолда бардаалтынның қадірі жоқ».

Қиын екен қосылып, қайта аңсаған, - деген өлеңнің үзіндісінде синтаксистік параллелизмді қолданған.

Ақын бірнеше өлеңдерінде тарихта болған тұлғаларды, әдеби кейіпкерлерді шығармасына негіз етіп алады, мысалы, «Автограф» өлеңінде:

Кектендірген хан Жәңгір де жоқ, мұнда,
Кектенетін Махамбетте жоқ мұнда,
Мен Спартак бола алмадым, не шара,
Сенің өзің Цезарь болып көрдің бе?!.. [6, 91 б.], - деп Мұқағали Мақатаев қазақтың көркі болған, сүт бетіндегі қаймақтарымен мақтанып тұрғанын байқймыз. Осы секілді «Бабаларым, рақмет сендерге» өлеңінде:

...Мына менің қайта туған күнімде,
Сөйле, оркестр, дүрілде бір, дүрілді!
Сөйле, Моцарт, менің Ана тілімде,
Сөйле, Данте, менің Ана тілімді, – десе, «Бетховен» шығармасында:
Дауылдың соғар,
Жауынның жауар шақтарын,
Бетховен ғана дыбыстан сезген деседі, - деп келтіреді.

М.Мақатаевтың «Көреміз» атты туындысында айшықтаудың бір түрі антитезаны (шендестіру) қолдануы өлеңге ерекше леп, әсерлі үн қосып тұрғандай:

Тірі жүрсек, бір көрерміз талайды,
Жаңа жылды, жана күнді, жана айды.
Ұзығырақ өмір болса, жарайды.
Түн де келер, таң да атар арайлы.
Біз көрерміз керемет бір шақтарды,
Мың қуарып, мың гүлденген бақтарды.
Ақыр түбі ақылдылар үйретер.

Арамтамақ, азғын, ақымақтарды [5, 227 б.]. Бұл өлең жолдары арқылы автор астыртын сөзді, яғни тұрақты сөз тіркестерін пайдалану арқылы тіршіліктің қарапайым құбылыстардан құралып, терең философияға жетелейтінін жеткізгісі келеді.

Осылайша ақын Мұқағали Мақатаев өзі өмір сүрген кезеңінің әдеби қорына құнды деректерге құрылған мәнді де мағыналы мол мұра қалдырды. Өлеңді өлең ететін, оған жан беретін – ақынның өзі және оның сөз шеберлігі мен бояуы. Ақын өлеңдерінің стильдік бояуы қанық, шеберлікті, көркемдікті, тіліміздегі бай тіркестерді қолданып, мағыналық, стилистикалық, көркемдік жүк арқалатады. Қазақ поэзиясын жоғарғы сатыға шығарған ақындардың еңбегін бағалап, зерттеп-зерделеу – жас зерттеушілердің басты міндеті мен парызы.

Әдебиеттер тізімі

1 Ильин И.П. Интертекстуальность // Современное зарубежное литературоведение: Эн-

- циклопедический справочник. – Москва: Интрада, 1996. – С. 218.
- 2 Есембеков Т.О., Солтанаева Е.М. Абай және интермәтінділік. [Электронды ресурс] – URL: <http://abai.kaznu.kz/?p=3129> (Қаралған күні: 16.01.2020)
- 3 Барт Р. Избранные работы. Семиотика. Поэтика. – Москва: Прогресс, 1978. – С. 616.
- 4 Адилова А.С. Қазіргі қазақ көркем мәтіндеріндегі цитация құбылысы немесе мәтін: Монография /А.С.Адилова. – Қарағанды: ҚарМУ баспасы, 2012. – 262 б.
- 5 Мақатаев Мұқағали. Шығармаларының толық жинағы. Өлеңдері мен поэмалары. Т.3 / Құраст. Л. Әзімжанқызы, А. Оразалин. – Алматы: Жалын, 2008. – 320 б.
- 6 Мақатаев Мұқағали. Аманат: Жыр жинағы /Құраст. А.Алтай. – Алматы: Атамұра, 2002. – 304 б.

А.К. Зиноллаева, М.Р. Балтымова

*Актюбинский региональный государственный университет имени К. Жубанова
Актобе, Казахстан*

Проявление интертекстуальности в поэзии Мукағали Мақатаева

Аннотация. В статье дается толкование об интертексте и анализируются термины «интертекст», «интертекстуальный», «интертекстуальность». Рассматривается исследование проблемы интертекстуальности. Осмысливаются формы и свойства элементов, имеющие возможность обладания функцией интертекста и приводятся основные структуры и виды. В контексте концепций об интертексте и интертекстуальности находятся традиции, природа и национальный колорит каждой страны. Между тем автор рассматривает казахскую поэзию 70-90-х годов XX века, в том числе, достижения казахской лирики в области познания человека и его чувств, и описания духовной жизни. Всесторонне анализируются стихи известного казахского поэта современности Мукағали Мақатаева. Произведения поэта, основанные на лиризм, романтизм и реализм, ведут к познавательному осмыслению. Определяются элементы, обладающие функцией интертекста. Стихи М. Мақатаева состоят из простых жизненных явлений и ведут к глубокой философии.

Ключевые слова: интертекст, творчество Мукағали Мақатаева, интертекстуальность, интерпретация, аллюзия.

A.K. Zinollaeva, M.R. Baltymova

K. Zhubanov Aktobe Regional State University, Aktobe, Kazakhstan

The manifestation of intertextuality in the poetry of Mukagali Makatayev

Abstract. The article gives an interpretation of the intertext and analyzes the terms “intertext”, “intertextual”, “intertextuality”. The study of the problem of intertextuality is considered. The forms and properties of elements that have the ability to possess the function of intertext are analyzed, and the main structures and types are given. In the context of the concepts of intertext and intertextuality are the traditions, nature and national color of each country. Meanwhile, the author considers Kazakh poetry of the 70-90s of the twentieth century, including the achievement of Kazakh poetry in the field of knowledge of a person and his feelings, and a description of spiritual life. The verses of the famous Kazakh poet of our time Mukagali Makatayev

are comprehensively analyzed. The poet's works based on lyricism, romanticism and realism lead to cognitive comprehension. Elements having an intertext function are determined. Poems of M. Makatayev are composed of simple life phenomena and lead to a deep philosophy.

Keywords: intertext, the work of Mukagali Makatayev, intertextuality, interpretation, allusion

References

- 1 Ilyin I.P. Intertekstualnost. Sovremennoe zarubezhnoe literaturovedenie: Enciclopedichesky spravochnik [Intertextuality. Modern foreign literary criticism: Encyclopedic directory] (Moscow, Intrada, 1996, 218 p.). [in Russian]
- 2 Esembekov T.O., Soltanayeva E.M. Abay zhane intermatindilik [Abay and intertextuality] [Electronic resource] Available at: <http://abai.kaznu.kz/?p=3129> (Accessed: 16.01.2020). [in Kazakh]
- 3 Bart R. Izbrannye raboty. Semiotika. Poetika [Selected Works. Semiotics. Poetics] (Moscow, Progress, 1978, 616 p.). [in Russian]
- 4 Adilova A.S. Qazirgi qazaq korkem matinderindegi sitasiya qubilisi nemese matin: Monografiya [Citation process in modern Kazakh texts or text: Monograph] (Karaganda, KarMU, 2012, 262 p.). [in Kazakh]
- 5 Maqatayev Muqagali. Shigarmalarynyn tolyq zhinagy. Olenderi men poemalary [Makataev Mukagali. Full composition of writings. Lyrics and Poems. Vol.3] (Almaty, Zhalyn, 2008, 320 p.). [in Kazakh]
- 6 Maqatayev Muqagali. Amanat: Zhyr zhinagy [Maqatayev Muqagali. Mortgage. Collected works] (Almaty, Atamura, 2002, 304 p.). [in Kazakh]

Авторлар туралы мәлімет:

Зиноллаева А.Қ. - қазақ әдебиеті кафедрасының магистранты, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік мемлекеттік университеті, Ақтөбе, Қазақстан.

Балтымова М.Р. - филология ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, қазақ әдебиеті кафедрасының доценті, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік мемлекеттік университеті, Ақтөбе, Қазақстан.

Zinollaeva A.K. – Master's student of the Department of Kazakh literature, K.Zhubanov Aktobe Regional State University, Aktobe, Kazakhstan.

Baltymova M.R. - Candidate of Philology Sciences, Associate Professor of the Department of Kazakh literature, K.Zhubanov Aktobe Regional State University, Aktobe, Kazakhstan.

**«Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы.
Филология сериясы» журналында мақала жариялау ережесі**

1. Журналдың мақсаты. Филология ғылымдарының өзекті мәселелерін, тіл және әдебиетті оқыту әдістемелерін және де ғылыми конференциялардың ең маңызды материалдарын, библиографиялық шолу мен сын пікірлерді көрсететін әдебиеттану және тілтану саласындағы мұқият тексеруден өткен ғылыми жұмыстарды жариялау.

2. Журналда мақаланы жариялаушы автор Ғылыми басылымдар бөліміне (*мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қаласы, Қ.Сәтпаев көшесі, 2, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Бас ғимарат, 402 кабинет*) қолжазбаның қол қойылған бір дана қағаз нұсқасын тапсыру және **Word** форматындағы электронды нұсқасын **vest_phil@enu.kz** электрондық поштасына жіберу қажет. Қағазға басылған мақала мәтіні мен электронды нұсқасы бірдей болулары қажет. Мақаламен бірге автордың жұмыс орнынан алынған **Ілеспе хат** та тапсырылуы қажет. Мақалалар **қазақ, орыс, ағылшын** тілдерінде қабылданады.

3. Авторлардың редакцияға мақалаларды жіберуі «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысында» басуға және шет тіліне аударып, қайта басуға келісімін білдіреді. Автор мақаланы редакцияға жіберу арқылы өз туралы мәліметтің дұрыстығына, мақала көшірілмегендігіне (плагиаттың жоқтығына) және басқа да заңсыз көшірмелердің жоқтығына, барлық көшірмелердің, кестелердің, сұлбалардың, иллюстрациялардың тиісті түрде рәсімделгеніне кепілдеме береді.

4. Ұсынылатын мақала көлемі (жекедеректер мен әдебиеттер тізімін қоса):
- мақалалар үшін - 8 беттен 16 бетке дейін;
- сын пікірлер (монографияға, кітапқа) және конференция туралы пікір - 6 дан 12 бетке дейін.

5. Мақалаға қойылатын талаптар:

- **Microsoft Word** (docx) форматындағы файлда;
- **Times New Roman** шрифінде;
- жақтау жолағы 2x2x2x2;
- 1,5 жоларалық интервалы;
- 14 кегл;
- мәтінді жақтау көлеміне сәйкестендіру керек;
- Әрбір азатжол қызыл сызықтан басталуы қажет (1 см шегініс);
- **транслитерация** Library of Congress (LC) жүйесінде жасалуы керек.

Мақаланың құрылымы:

XҒТАР <http://grnti.ru/> - бірінші жолдың сол жақтауында;

Автор(лар)дың аты-жөні – жолдың ортасында **қою әріппен** жазылады;

Мекеменің толық атауы, қаласы, мемлекеті (егер авторлар әртүрлі мекемелерде жұмыс істесе, онда автордың тегі мен тиісті мекеменің қасында бірдей белгіше қойылады) Автор(лар)дың **E-mail-ы** – жақша ішінде (*курсивпен*);

Мақала атауы – жолдың ортасында (жартылай қою кіші әріппен жазылады)

Аңдатпа – (100-200 сөз) формуласыз, мақаланың атауын мейлінше қайталамауы қажет; әдебиеттерге сілтемелер болмауы қажет; мақаланың құрылысын (кіріспе, зерттеу әдіснамасы мен әдістемесі, зерттеу нәтижелері, қорытынды) сақтай отырып, мақаланың қысқаша мазмұны берілуі қажет.

Түйін сөздер («Түйін сөздер» сөз тіркесі **жартылай қоюмен** белгіленеді) (5-8 сөз немесе сөз тіркестері) - Түйін сөздер зерттеу тақырыбын өте дәл бейнелеу керек, сонымен қатар, ақпараттық-ізвестіру жүйелерінде мақаланы жеңіл табуға мүмкіндік беретін мақала мәтінінің терминдерін және де басқа маңызды ұғымдарды қамтуы қажет.

Мақаланың негізгі мәтіні кіріспені, мақсат пен міндеттерді қоюылуын, зерттеу тақырыбы бойынша жұмыстардың шолуын, зерттеу әдістерін, нәтижелері/талқылауы,

қорытынды қамтуы қажет (жоларалық интервал - 1, азат жол «қызыл жолдан» - 1 см, беттеу жолағы – еніне сай жасалады).

Кестелер, суреттер – аталғаннан кейін орналастырылады. Әр иллюстрация қасында оның аталуы болуы қажет. Сурет айқын әрі сканерден өтпеген болуы керек.

Мақаладағы формулалар тек мәтінде оларға сілтеме берілсе ғана нөмірленеді.

Жалпы қолданыста бар аббревиатуралар мен қысқартулардан басқаларына міндетті түрде алғаш қолданғанда түсініктеме берілуі қажет.

Қаржылай көмек туралы ақпарат бірінші бетте көрсетіледі.

Әдебиеттер тізімі. Мәтінде әдебиеттерге сілтеме тікжақшаға алынады. Мәтіндегі әдебиеттер тізіміне сілтемелердің нөмірленуі мәтінде қолданылуына қатысты жүргізіледі: мәтінде кездескен әдебиетке алғашқы сілтеме [1, 153 б.] арқылы, екінші сілтеме [2, 185 б.] арқылы т.с.с. жүргізіледі. Мақаланың негізгі мәтініндегі кітапқа сілтеме қолданылған беттерді көрсету керек (мысалы, [1, 45 б.])

Жарияланбаған еңбектерге сілтемелер жасалмайды. Сонымен қатар, рецензиядан өтпеген басылымдарға да сілтемелер жасалмайды (әдебиеттер тізімін, әдебиеттер тізімінің ағылшынша әзірлеу үлгісін төмендегі мақаланы рәсімдеу үлгісінен қараңыз).

Мақала соңындағы әдебиеттер тізімінен кейін библиографиялық мәліметтер орыс және ағылшын тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса), қазақ және ағылшын тілінде (егер мақала орыс тілінде жазылса), орыс және қазақ тілінде (егер мақала ағылшын тілінде жазылған болса) беріледі.

Авторлар туралы мәлімет: аты-жөні, ғылыми атағы, қызметі, жұмыс орны, жұмыс орнының мекенжайы, телефон, e-mail – қазақ, орыс және ағылшын тілінде толтырылады.

6. Қолжазба мұқият тексерілген болуы қажет. Техникалық талаптарға сай келмеген қолжазбалар қайта өңдеуге қайтарылады. Қолжазбаның кейін қайтарылуы, оның журналда басылуына жіберілуін білдірмейді.

7. Электронды корректурамен жұмыс істеу. Ғылыми басылымдар бөліміне түскен мақалалар жабық (анонимді) тексеруге жіберіледі. Эксперттер ұсынылған мақалаға оның жариялау мүмкіндігі, жақсарту қажеттілігі немесе қабылданбауы туралы дәлелді қорытындысын қамтитын жазбаша сын пікір береді. Жарамсыз деп таныған мақала қайтара қарастырылмайды. Мақаланы түзетуге ұсыныс берген жағдайда авторлар үш күн аралығында мақаланың корректурасын жіберу керек. Мақаланың түзетілген нұсқасы мен автордың рецензентке жауабы редакцияға жіберіледі. Оң сын пікірлер алған мақалалар оларды талқылау және басылымға бекіту үшін журналдың редакциялық алқасына ұсынылады.

Журналдың басылым жиілігі: жылына 4 рет.

8. Төлемақы. Басылымға рұқсат етілген мақала авторларына келесі реквизиттер бойынша төлем жасау қажет (ЕҰУ қызметкерлері үшін - 4500 теңге; басқа ұйым қызметкерлеріне - 5500 теңге).

Реквизиттер:

- 1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК банка: КСЖВКЗКХ
ИИК: KZ978562203105747338
Кбе 16
Кнп 859- за статью

- 2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Bank RBK»
Бик банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кнп 859 – за статью

- 3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16
Кнп 859 – за статью

- 4) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кнп 859. - за статью

«Мақала үшін, автордың АТЫ-ЖӨНІ»

Provisions on articles submitted to the journal “Bulletin of the L.N. Gumilyov Eurasian National University. Philology Series”

1. Goal of the journal. Publication of carefully selected original scientific papers in the fields of literary studies, linguistics, reflecting the actual problems of philology, language and literature teaching methods, most significant proceedings of scientific conferences, bibliographic summaries and reviews.

2. An author who wishes to publish a paper in the journal must submit the paper in one hard copy (printed version), signed by the author, to the scientific publication office (at the address: 010008, the Republic of Kazakhstan, Nur-Sultan, Satpayev St., 2. The L.N. Gumilyov Eurasian National University, Main Administrative Building, Office 402) and by e-mail **vest_phil@enu.kz** in **Word** format. At the same time, strict compliance between Word-version and the hard copy is required. And also the authors need to submit a cover letter.

Language of publications: Kazakh, Russian, English.

3. Submission of papers to the scientific publication office means the authors' consent to the right of the Publisher, the L.N. Gumilyov Eurasian National University, to publish papers in the journal and their re-publication in any foreign language. By submitting the text of the paper for publication in the journal, the author guarantees the correctness of all information about themselves, lack of plagiarism and other forms of unauthorized use in the article, proper formulation of all borrowings of text, tables, diagrams, and illustrations.

4. The recommended volume of the paper (including metadata and references):

- for papers – between 8-16 pages;
- for reviews (of monographs, books), reviews on conferences – between 6-12 pages.

5. Text formatting requirements:

- Microsoft Word file format (docx);
- Times New Roman font;
- the size of the fields 2 * 2 * 2 * 2;
- line spacing 1,0;
- size 14;
- text alignment in width;
- each paragraph beginning with the main line (indent 1 cm);
- transliteration is carried out according to the Library of Congress (LC) system.

Structure of the article:

IASTI <http://grnti.ru/> – first line, left

The content of the metadata about the author (see Рәсімдеу үлгісі / Paper template)

Initials and Surname of the author (s) – center alignment, italics

Full name of the affiliation, city, country (if the authors work in different organizations, you need to put the same icon next to the name of the author and the corresponding organization)

Author's e-mail (s) – in brackets (italics)

Paper title – center alignment (bold)

Abstract (100-200 words) must not contain formulas or repeat the content of the paper; it must not contain bibliographic references; it must reflect the summary of the paper, preserving the structure of the paper – introduction, methodology and research methods, research results, conclusion.

Key words (the phrase «Keywords» is bold) (5-8 words/word groups). Keywords must be extremely accurate to reflect the subject area of the study, include terms from the text of the paper and other important concepts that make it possible to facilitate and expand the possibilities of finding the paper by means of an information retrieval system).

The main text of the paper must contain an introduction, setting goals and objectives, a review of works on the research topic, research methods, results / discussions conclusion / conclusions – line spacing – 1, «main line» indent – 1.25 cm, justified alignment.

Tables, figures must be placed after the mention. Each illustration must be followed by the inscription. Figures should be clear, clean, and unscanned. Only those formulas referenced in the text are subjected to numbering.

All abbreviations and shprttenings, with the exception of obviously well-known, must be decoded when first used in the text.

Information about the financial support of the work is indicated on the first page in the form of a footnote.

References. In the text, references are indicated in square brackets. References must be numbered strictly in the order of mention in the text. The first reference in the text to a reference must have the number [1, 153 p.], the second – [2, 185 p.], Etc. The reference to the book in the main text of the article should be accompanied by an indication of the pages used (for example, [1, 45 p.]). Links to unpublished works are not allowed. Undesirable references to unlicensed publications are not recommended (examples of the description of the list of references, descriptions of the list of references in English, see below in the sample article).

At the end of the paper, after the list of references, it is necessary to indicate bibliographic data in Russian and English (if the paper is in Kazakh), in Kazakh and English (if the paper is in Russian) and in Russian and Kazakh (if the paper is in English language).

Information about the authors: last name, first name, patronymic, scientific degree, position, affiliation, full business address, telephone, e-mail – in Kazakh, Russian and English.

6. The manuscript must be carefully verified. Non-compliant manuscripts will be returned for revision. Returning for revision does not mean that the manuscript has been accepted for publication.

7. Work with electronic proofreading. Papers submitted to the Department of Scientific Publications (editing office) are sent for anonymous review. Experts give a written review of the submitted paper with a reasoned conclusion about the possibility of its publication, the need to send for revision or (rejection) of the paper. Papers that have received a negative review are not accepted for reconsideration. Authors should, within three days, send the proofreading of the paper if it is decided to finalize the paper. Corrected versions of papers and the author's response to the reviewer are sent to the editor. Papers with positive reviews are submitted to the editorial board of the journal for discussion and approval for publication.

Periodicity of the journal: 4 times a year.

8. Payment. Authors who have received a positive opinion on publication must pay to the following banking details (for ENU employees – 4,500 KZT, for outside organizations – 5,500 KZT).

Реквизиты:

- 1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК банка: КСЖВКЗКХ
ИИК: KZ978562203105747338
Кбе 16
Кпн 859- за статью

- 2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Bank RBK»
Бик банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кпн 859 – за статью

- 3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16
Кпн 859 – за статью

- 4) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кпн 859. - за статью

«For the publication, Name of the author»

Положение о рукописях, представляемых в журнал «Вестник Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева. Серия Филология»

1. Цель журнала. Публикация тщательно отобранных оригинальных научных работ в области литературоведения и языкознания, отражающих актуальные проблемы филологических наук, методы преподавания языка и литературы, а также наиболее значимые материалы научных конференций, библиографические обзоры и рецензии.

2. Автору, желающему опубликовать статью в журнале, необходимо представить рукопись в твердой копии (распечатанном варианте) в одном экземпляре, подписанном автором, в Отдел научных изданий (по адресу: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. Сатпаева, 2, Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Учебно-административный корпус, каб. 402) и по e-mail vest_phil@enu.kz. При этом должно быть строго выдержано соответствие между Word-файлом и твердой копией. Также авторам необходимо предоставить **сопроводительное письмо**.

Язык публикаций: казахский, русский, английский.

3. Отправление статей в редакцию означает согласие авторов на право Издателя – Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева – публикации статей в журнале и переиздания их на любом иностранном языке. Представляя текст работы для публикации в журнале, автор гарантирует правильность всех сведений о себе, отсутствие плагиата и других форм неправомерного заимствования в рукописи, надлежащее оформление всех заимствований текста, таблиц, схем, иллюстраций.

4. Рекомендованный объем (включая метаданные и список литературы):

- для статей – от 8 до 16 страниц;
- для рецензий (на монографии), отзывов о конференциях – от 6 до 12 страниц.

5. Требования к форматированию текста:

- формат файла Microsoft Word (docx);
- шрифт Times New Roman;
- размер полей 2*2*2*2;
- междустрочный интервал 1,0; – кегль 14;
- выравнивание текста по ширине;
- каждый абзац должен начинаться с красной строки (отступ 1 см);
- транслитерация осуществляется по системе Library of Congress (LC).

Схема построения статьи:

ГРНТИ <http://grnti.ru/> – первая строка, слева

Содержание метаданных об авторе (см. Рәсімдеу үлгісі/Образец оформления статьи/ Template)

Инициалы и фамилия автора(ов) – выравнивание по центру (начертание курсивом)

Полное наименование организации, город, страна (если авторы работают в разных организациях, необходимо поставить одинаковый значок около фамилии автора и соответствующей организации)

E-mail автора(ов) – в скобках (начертание курсивом)

Название статьи – выравнивание по центру (начертание полужирным)

Аннотация (100-200 слов) не должна содержать формулы, по содержанию повторять название статьи; не должна содержать библиографические ссылки; должна отражать краткое содержание статьи, сохраняя структуру статьи – введение, методологию и методику исследования, результаты исследования, заключение.

Ключевые слова (словосочетание «Ключевые слова» выделяется полужирным) (5-8 слов/словосочетаний). Ключевые слова должны предельно точно отражать предметную область исследования, включать термины из текста статьи и другие важные понятия, позволяющие об-

легчить и расширить возможности нахождения статьи средствами информационно-поисковой системы).

Основной текст статьи должен содержать введение, постановку цели и задач, обзор работ по теме исследования, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы – межстрочный интервал – 1, отступ «красной строки» – 1,25 см, выравнивание по ширине.

Таблицы, рисунки необходимо располагать после упоминания. С каждой иллюстрацией должна следовать надпись. Рисунки должны быть четкими, чистыми, несканированными. В статье нумеруются лишь те формулы, на которые по тексту есть ссылки.

Все аббревиатуры и сокращения, за исключением заведомо общеизвестных, должны быть расшифрованы при первом употреблении в тексте.

Сведения о финансовой поддержке работы указываются на первой странице в виде сноски.

Список литературы. В тексте ссылки обозначаются в квадратных скобках. Ссылки должны быть пронумерованы строго по порядку упоминания в тексте. Первая ссылка в тексте на литературу должна иметь номер [1, 153 с.], вторая - [2, 185 с.] и т.д. Ссылка на книгу в основном тексте статьи должна сопровождаться указанием использованных страниц (например, [1, 45 с.]). Ссылки на неопубликованные работы не допускаются. Нежелательны ссылки на нецензурируемые издания (примеры описания списка литературы, описания списка литературы на английском языке см. ниже в образце оформления статьи).

В конце статьи, после списка литературы, необходимо указать библиографические данные на русском и английском языках (если статья оформлена на казахском языке), на казахском и английском языках (если статья оформлена на русском языке) и на русском и казахском языках (если статья оформлена на английском языке).

Сведения об авторах: фамилия, имя, отчество, научная степень, должность, место работы, полный служебный адрес, телефон, e-mail – на казахском, русском и английском языках.

6. Рукопись должна быть тщательно выверена. Рукописи, не соответствующие техническим требованиям, будут возвращены на доработку. Возвращение на доработку не означает, что рукопись принята к опубликованию.

7. Работа с электронной корректурой. Статьи, поступившие в Отдел научных изданий (редакция), отправляются на анонимное рецензирование. Эксперты дают письменную рецензию на представленную статью с мотивированным заключением о возможности ее опубликования, необходимости направить на доработку или (отклонении) статьи. Статьи, получившие отрицательную рецензию, к повторному рассмотрению не принимаются. Авторам в течение трех дней необходимо отправить корректуру статьи в случае принятия решения о доработке статьи. Исправленные варианты статей и ответ автора рецензенту присылаются в редакцию. Статьи, имеющие положительные рецензии, представляются редколлегии журнала для обсуждения и утверждения для публикации.

Периодичность журнала: 4 раза в год.

8. Оплата. Авторам, получившим положительное заключение к опубликованию, необходимо произвести оплату по следующим реквизитам (для сотрудников ЕНУ – 4500 тенге, для сторонних организаций – 5500 тенге):

Реквизиты:

- 1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК банка: КСЖВКЗКХ
ИИК: KZ978562203105747338
Кбе 16
Кпн 859- за статью

- 2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Bank RBK»
Бик банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кпн 859 – за статью

- 3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16
Кпн 859 – за статью

- 4) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кпн 859. - за статью

«За публикацию ФИО автора»

Редактор: Дихан Қамзабекұлы
Жауапты редактор, компьютерде беттеген: Гүлсім Базылхан

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
ХАБАРШЫСЫ. Филология сериясы.
- 2020. - 2 (131). - Нұр-Сұлтан: ЕҰУ. 152-б.
Шартты б.т. - 19,0 Таралымы - 25 дана
Электронды нұсқа: [http:// bulphil.enu.kz](http://bulphil.enu.kz)

Мәтін мазмұнына типография жауап бермейді.

Редакция мекенжайы: 010008, Қазақстан Республикасы,
Нұр-Сұлтан қаласы, Қ. Сәтбаев көшесі, 2.
Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Тел.: +7(7172) 709-500 (ішкі 31-413)

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
баспасында басылды